

Festa dels Elois 2016

Bergà
23 i 24
de juliol

Pòrtic

Fa dies que la xafogor entra a les nostres llars i ens recorda que és hora de sortir a prendre la fresca. Hi ha converses amb amics i veïns, crits i jocs de la quitxalla, flaire d'estiu que ens transporta a aquells dies que pasàvem al carrer i gaudíem de llargues tardes sense trobar mai l'hora d'anar a dormir, tronades de tarda que refresquen cada racó i l'olor de pluja que impregna els arbres amb les gotes de l'aigua més fresca.

És aquesta època en què Berga s'omple de cavalls, mules, rucs i gentada per celebrar els Elois. Els balcons i les finestres dels barris semblen fonts d'aigua que refresquen els valents que hi passen per sota. Els animals, fidels acompanyants, obren camí pel bell mig de la vila tot anunciant aquesta tradició que omple d'alegria els carrers. Respectar-los i cuidar-los serà cuidar i estimar la nostra cultura i la nostra tradició.

Gaudim, doncs, tots plegats de la festa i que sigui mirall de tot un poble que, arrelat als seus orígens, celebra els oficis més antics, recorda el gremi dels traginers i ens fa sentir hereus de la seva tradició.

Molt bona Festa dels Elois!

Equip de govern de l'Ajuntament de Berga

Edita:

Ajuntament de Berga i
la Junta Conservadora de la Festa dels Elois

Coberta:

Albert Sant

Pòrtic:

Equip de govern de l'Ajuntament de Berga

Textos:

Agrupació Teatral la Farsa

Fotografies:

Arxiu Foto Luigi
Jaume Cortina

Disseny:

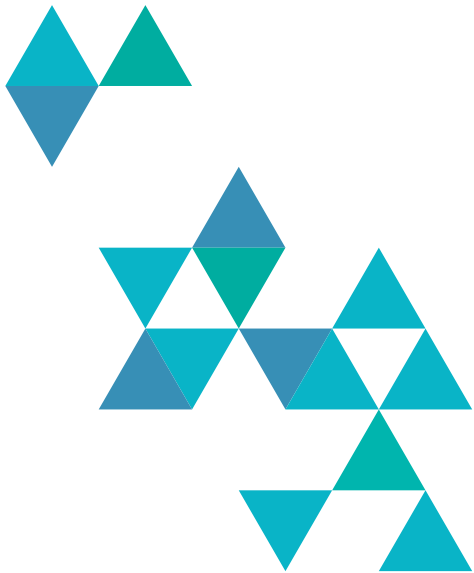
La Patumaire

Dipòsit Legal:

B 16756-2016

Dissabte, 23 de juliol

- 12.00 h** El tabaler, acompanyat per la Banda de l'Escola Municipal de Música de Berga, farà la tradicional passada per anunciar la Festa dels Elois.
- 19.00 h** El tabaler, la banderera i els administradors, acompanyats per la Cobla Ciutat de Berga, iniciaran la passada a l'hostal del Bou i continuaran pel pg. dels Abeuradors, el c. del Bruc, el c. del Comte Oliba, el c. de Pío Baroja, la pl. de la Font del Ros, el c. d'Aurora Bertrana, la ctra. de Sant Fruïtós, el c. del Roser, la pl. de Sant Joan, el c. de la Ciutat, la pl. de Santa Magdalena, el pg. de la Indústria, la ronda de Moreta, la pl. de la Ribera, la pl. de Sant Ramon, el c. de Mn. Huch, el c. de Mn. Cinto Verdaguer i la pl. de les Fonts.
- 19.30 h** A la pl. de Viladomat, audició de sardanes a càrrec de la Cobla Pirineu.
Coorganitza: Agrupació Sardanista Cim d'Estela.
- 22.00 h** A la plaça de la Font del Ros, ball popular a càrrec de Dolfi i Fermí.

El
dissabte
no es permet
llançar aigua
i els nens que
vagin amb els rucs
han d'anar sempre
acompanyats d'un adult

Diumenge, 24 de juliol

- 09.00 h** Salves de trabuc a càrrec de la Colla de Trabucaires de Berga al castell de Sant Ferran i a la plaça de la Font del Ros per anunciar la sortida dels cavalls i dels rucs. La sortida serà a la pl. de la Font del Ros i continuarà pel carrer de Pío Baroja, el c. del Comte Oliba, el c. del Roser, el c. de la Ciutat, el c. de la Pietat, la pl. de Santa Magdalena, el c. de Marcel·lí Buxadé, la pl. de Sant Pere, el c. de Mn. Comellas (Quatre Cantons), el c. de Mn. Huch, el c. de Mn. Cinto Verdaguer i la pl. de les Fonts.
- 10.00 h** Benedicció dels animals a la plaça de Sant Pere.
- 10.45 h** Boda típica de l'Alt Berguedà en què el nuvi acudirà al temple des de l'antiga casa Bartrina (pl. de la Creu). La núvia sortirà de ca l'Andreu Borrás, c. de Buxadé, i es dirigirà a l'església de Sant Francesc. Un cop allà, a 2/4 de 12 i amb l'assistència dels administradors, la banderera i els acompanyants de la boda, hi haurà una missa cantada en honor a sant Eloi. En acabar, a la pl. de Sant Joan, es dansarà el ballet de Déu (o de l'Adéu).
Col·labora: Agrupació Teatral la Farsa.
- 13.00 h** Acte de lliurament de les ferradures atorgades als col·laboradors, a la sala de sessions de l'Ajuntament.
- 17.30 h** Jocs i inflables aquàtics per a la mainada a la piscina municipal de Berga. Entrada lliure per a tothom a partir de l'horari de l'activitat.

L'organització adverteix les persones amb problemes d'oïda o amb sensibilitat auditiva, en especial la gent gran i els infants, perquè adoptin mesures de precaució en els actes en els quals hi haurà trabucaires.

Administradors

Sr. Francesc Marco i Coll
Sra. Anna Rota i Arsedà

Sr. Rubén Andrés i Soler
Sra. Alba Berdejo i Ortega

Sr. Jordi Pueyo i Bastida
Sra. Teresa Martínez i Martínez

Sr. Carles Justícia i Arderiu
Sra. Rocío Vargas i Fernández

Tabaler

Liam Cuberas i Gallego

Banderera

Montserrat Venturós i Villalba

La Junta Conservadora de la Festa dels Elois ha decidit atorgar la ferradura del gremi a:

Argent

Sra. Vanessa Mora i Barra

Bronze

Sr. Antoni Mas i Soler
Sra. Marta Barranco i Casals

Sr. Marc Elias i Pallarès
Sra. Anna Itó i Fuentes

Sr. Sergi Garcia i Fernández
Sra. Carla Magem i Galán

Sr. Jordi Martín i Castany
Sra. Eva Barniol i Prat

Sra. Anna Ribera i Toneu
Sr. Josep Alsina i Roca
Sra. Clara Viñals i Comas
Sr. Gerard Remolà i Farràs
Sra. Concepció Vilaredes i Vallès
Sr. Josep Guijarro i Fernández
Sr. Òscar Guijarro i Fernández
Sr. Estanis Salas i Casamartina
Sr. Josep Pla i Casadesús
Sra. Maria Corominas i Casals
Sra. Mariona Casellas i Mendieta

El casament de l'Alt Berguedà a la Festa dels Elois

En record de la Montserrat Minoves, ànima d'aquest casament

Tan cert és afirmar que en algunes èpoques la Festa dels Elois devia ser de les més importants, sinó la que més, del calendari berguedà —algú afirma que fins i tot més que La Patum—, com també és que, a partir d'un determinat moment, va començar a decaure fins a perillar-ne la celebració. Fou esplendorosa per ser la del gremi dels traginers i gent de tralla i bast, a la qual s'afegiren altres gremis potents de la ciutat, desapareguts aquests, però cada vegada amb més minvada presència d'animals, que féu que la festa entrés en crisi. Per Mn. J. Armengou, morí atropellada per la llauna motoritzada. La seva *Crònica Menuda de la Ciutat de Berga* ens permet seguir-ne els daltabaixos ja als anys cinquanta del segle passat. Algun any no es va celebrar, sigui perquè ningú no va passar al davant o per falta d'animals. Tampoc no la trobem fixada en una determinada data, fins que va decidir-se que coincidís amb la festa de St. Jaume i, posteriorment, al quart diumenge de juliol. Molt abans s'havia celebrat l'endemà de St. Joan i com que tothom “era Eloi” resultava un dia festiu a Berga, amb paraules de Mn. J. Armengou.

Durant molts anys sobrevisqué gràcies a l'esforç gairebé heroic del senyor Benet Cuberas, transportista, amb el suport de Gil Ribera, baster. En alguna ocasió se n'havia fet responsable

l'Esbart Dansaire del Patronat. Val a dir que, gràcies a aquest esbart, millorà notablement el ballet de Déu. És a partir de 1960 que es veié clarament la necessitat de municipalitzar-la per garantir-ne la continuïtat. A partir d'aquest moment, els administradors de les festes de La Patum seran també administradors de la Festa dels Elois. La Junta Conservadora i l'Ajuntament n'assumiran la seva organització en endavant i aquest últim, les despeses. I aquí som.

És inqüestionable que els elements claus d'aquesta festa, avui, són la passada dels rucs, el diumenge, amb la benedicció popular de l'aigua (i tan polèmica que resultà la primera galleda d'aigua que algú s'atreví a llançar fora de la barana de St. Pere!), l'ofici a St. Francesc i el ballet de Déu. Vet aquí, però, que el 1964 s'afegí un element nou als ja habituals de la festa per tal que ajudés a potenciar-la. Es tracta d'un simulacre de casament d'acord amb les antigues maneres de fer a l'Alt Berguedà. Mn. Josep Armengou, en el segon volum de la seva *Crònica Menuda de la Ciutat de Berga*, ens el descriu amb pèls i senyals d'aquesta manera:

"25 de juliol. Avui, diada de St. Jaume, fan la Festa dels Elois. Enguany, per donar-hi més relleu, hi han afegit un número folklòric tot escaient. Ha consistit en la reproducció d'unes noces típiques segons l'estil antic de l'Alt Berguedà. Així ho deia el programa. Ells, però, han copiat les que van veure representar a l'Esbart Verdaguer de Barcelona, al Poble Espanyol.

El nuvi ha eixit de Cal Rovelló, al carrer de Menorets, on han anat a cercar-lo els músics —un triple, un violí, un tambor i uns ossets— també abillats a l'antiga. Seguit dels pares, fadrí major que portava el ram i amics, han anat a St. Francesc passant per la plaça de St. Joan, plaça de les Fonts i ronda de Queralt. Anava damunt d'un mul que menava un traginer. D'allí, traginer, fadrí major i músics, se n'han anat a cal Sarraís a cercar la núvia. A

Arxiu Foto Luigi

Arxiu Foto Luigi

la porta de la casa, el fadrí major ha donat el ram a la núvia. El traginer l'ha muntada al mul i, seguida de la comitiva, cap a St. Francesc. Formaven el seguici els pares de la núvia, fadrí major, amigues, músics, quatre trabucaires i tres traginers amb els muls corresponents portant l'aixovar de la núvia. Anaven per la plaça de St. Pere, carrer Major, plaça de les Fonts i ronda de Queralt. Han entrat a l'església on no han celebrat cap cerimònia —només hauria faltat! Traginers, músics i trabucaires han romàs fora. Allí han repartit als convidats nous, ametllons i avellanes per tirar en eixir els nuvis. Aquests fent bracet, ixen del temple seguits dels pares i el convit. Al crit de “Visca els nuvis!”, ha estat engegada una traca i els trabucaires han començat a galejar disparant llurs trabucs. Acabat el temperi, han començat a tirar al públic les nous, avellanes i ametllons. Després la comitiva nupcial s'ha encaminat a la plaça de St. Joan, seguida del banderer dels Elois —enguany ho era el batlle—, administradors, Junta Conservadora de la festa, autoritats i músics. Hi han anat per la

ronda de Queralt i la Plaça de les Fonts. En arribar els nuvis a la Plaça de St. Joan, han trobat el pas barrat. És que han de pagar el tribut als veïns, consistent en unes unces d'or. El nuvi paga el tribut i els és obert el pas. Acte seguit, nuvis, seguici i autoritats, assisteixen al ballet de Déu, mentre els invitats aspergeixen a la gent amb els perfums que porten en unes marratxes. Acabat el ball, se'n van tots plegats a Casa de la Vila, on un petit refresc fa de convit de noces.

Quan, al Poble Espanyol de Barcelona van representar aquestes noces típiques, van demanar a Berga els guarniments dels animals, propietat del Museu Municipal i que havien estat comprats al Gol, baster berguedà. Això va suggerir als nostres Elois la idea de fer ací, cada any, aquesta representació. Els trabucs emprats avui són dels trabucaires de Solsona, que han ensenyat als d'ací a usar-los”.

El Josep Muntanyà i Buxadé ens ha comentat que a ell li sembla que el batlle Noguera s'inspirà, en el seu moment, en un casament semblant que es fa a Ripoll, a la Fira de la Llana, el Casament a Pagès. S'hi adiu força, amb una diferència substancial: allà la parella es casa de debò.

Vingués d'on vingués, el cas és que, d'aleshores ençà, ha format part del programa dels Elois i han estat dotzenes les parelles de nuvis, amb els seus seguicis, que han simulat casament per a gaudi de la concurrència. Val a dir que el simulacre del casament gairebé es manté intacte. Ha variat el punt de sortida del nuvi. També el fadrí, abans d'entregar el ram a la núvia, li llegeix el vers. La núvia, ja fa uns anys, va amb carruatge d'època guarnit i no dalt d'un mul. Tampoc el seu aixovar no forma part de la desfilada en aquests moments. Tot plegat, coses que van i vénen.

De la posada en escena d'aquest número folklòric se n'encarregà l'Agrupació Teatral la Farsa, que continua fent-ho avui.

I durant anys i anys, la persona que vetllava, organitzava, vestia i buscava el personal amb una diligència absoluta, amb cura total de tots els detalls, planxant una camisa si calia o sargint uns pantalons si era el cas, fou la Montserrat Minoves i Sants.

I com la trobem a faltar!

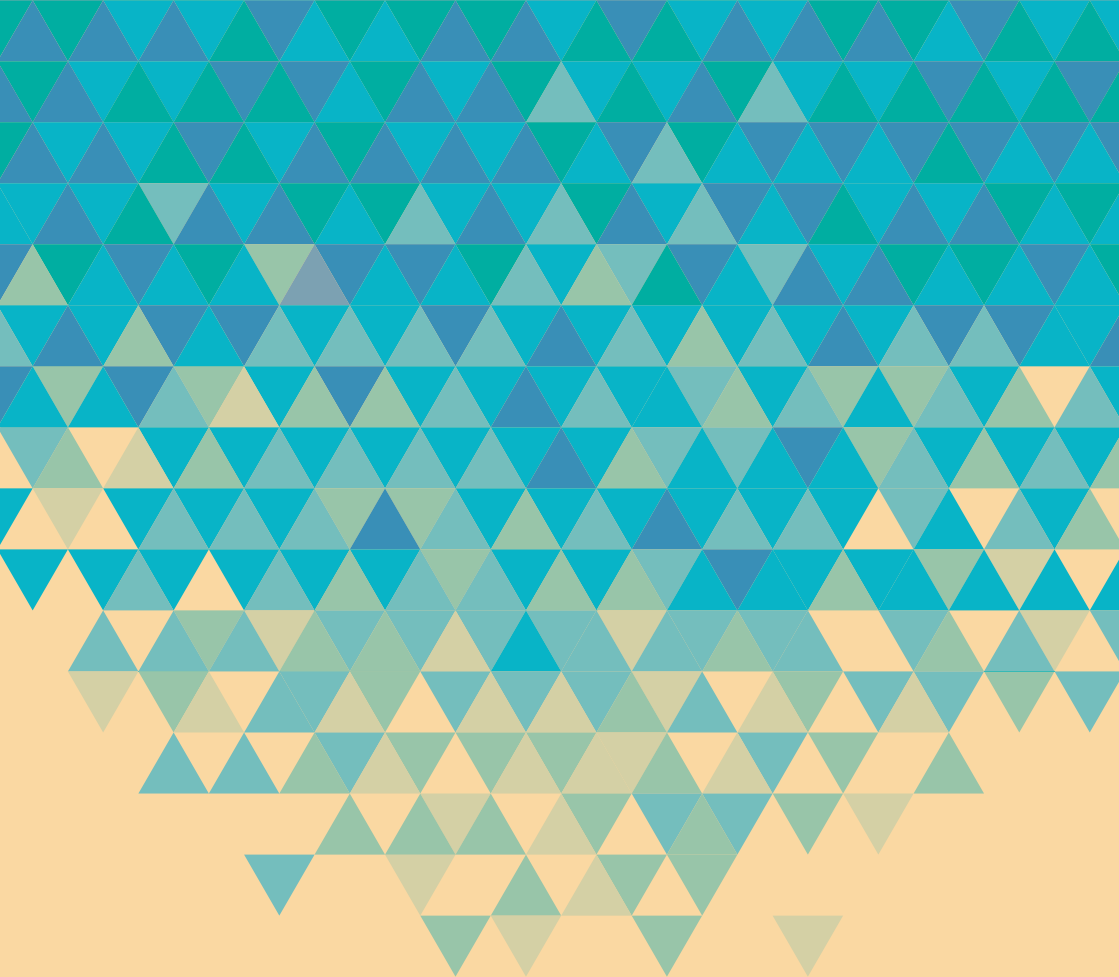
Era la que pensava en tot i estava al cas de tot. Ho tenia apamat. Sabia tot on era. Amb un cop d'ull en tenia prou per saber quina era la roba més adequada i quina la talla per a qualsevol noi o noia del seguici. La seva era una memòria prodigiosa. No l'espantava aquella tribu de 30 a 40 persones. Tots sortien perfectament abillats.

Enguany, el casament tornarà a formar part de la Festa dels Elois. Ens en sortirem. Si alguna cosa se'ns escapa, caldrà prendre'n nota per a l'any vinent. I és que, en homenatge a la Montse —i creiem amb la seva ajuda des d'allà on sigui—, la tradició ha de continuar.

El ram de la núvia aquest any, Montse, serà per a tu!

Agrupació Teatral la Farsa

Ajuntament
de **Berga**